

Vilém Knoll
Jakub Hablovič
a kolektiv (eds.)

NADĚJE PRÁVNÍ VĚDY 2023

Právní věda v praxi

Naděje právní vědy 2023

Naděje právní vědy 2023

Právní věda v praxi

**Vilém Knoll, Jakub Hablovič
a kolektiv (eds.)**

Sborník příspěvků
ze stejnojmenné mezinárodní konference
pořádané Fakultou právnickou Západočeské univerzity v Plzni
v hybridní formě dne 24. listopadu 2023

Plzeň 2024

**FAKULTA PRÁVNICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

Naděje právní vědy 2023: Právní věda v praxi

Editoři:

doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.; Mgr. Jakub Hablovič, Ph.D.

Recenzenti:

Mgr. Michal Dittrich, Ph.D.; Mgr. Tomáš Křivka, Ph.D.; JUDr. Bc. Petr Kybic, Ph.D.;

doc. JUDr. Antonín Lojek, Ph.D.; prof. JUDr. Karel Marek, CSc.;

JUDr. et PhDr. Jiří Novotný, Ph.D.; JUDr. Tomáš Pezl, Ph.D.;

JUDr. Petra Hrubá Smržová, Ph.D.

Za obsahovou stránku odpovídají autoři příspěvků.

Typografická úprava:

Jakub Pokorný

Vydala:

Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 2732/8, 301 00 Plzeň

První vydání, 806 stran

Plzeň 2024

ISBN 978-80-261-1258-7

ISBN 978-80-261-1257-0 (brožovaná vazba)

DOI <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2023>

© Západočeská univerzita v Plzni, 2024

Editorická předmluva

Konference Naděje právní vědy je Fakultou právnickou Západočeské univerzity v Plzni pořádána s přestávkami již od roku 2006 a stala se již tradiční akcí na které se setkávají mladí i zkušenější vědečtí pracovníci a zejména doktorandi. Výhodou této konference – jak se alespoň její organizátoři domnívají – je její široké tematické pojetí, které umožňuje účastníkům prezentovat svá aktuálně zpracovávaná témata bez nutnosti jejich modifikace z důvodu tematického ohraničení, která podobné akce obvykle mají. To může být zajímavé zejména pro studenty doktorských studijních programů, kteří zde mohou prezentovat části připravovaných disertačních prací, získat zpětnou vazbu své dosavadní vědecké práce a současně jim také umožňuje naplnit jeden z obvyklých studijních požadavků – publikování části práce před jejím předložením k obhajobě. Tato akce tak naplňuje svůj cíl, který deklaruje již ve svém názvu, tedy podpořit a rozvíjet budoucí nadějně právní vědce bez rozdílu témat jejich zájmu.

Letošní 12. ročník konference byl opět uspořádán v hybridní formě, přičemž byla koncipován jako jednodenní. Za velkého zájmu účastníků ji v pátek 24. listopadu 2023 zahájil úvodním slovem děkan Fakulty právnické ZČU JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D., který v něm zdůraznil zejména potřebu rozvíjení osobních kontaktů mladých vědeckých pracovníků prostřednictvím konferenčních akcí. Následně proděkan pro vědu a výzkum doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D., seznámil přítomné s organizačními záležitostmi akce. Poté následovalo jednání v jednotlivých sekcích. S ohledem na to, že i v tomto roce byla přihlášena konferenční vystoupení zaměřená na různorodou škálu otázek právní vědy i aplikační praxe, odehrávala se konference v pěti souběžně probíhajících sekcích volně přístupných všem účastníkům. V nich osobně nebo on-line vystoupilo 122 řečníků z toho 67 ze zahraničí (ze Slovenska, Polska, Maďarska, Nizozemí), kteří přednesli své příspěvky v češtině, slovenštině, polštině a angličtině. Konference tak měla stejně jako v předešlých ročnících velmi bohatou účast.

Za nelehkou organizaci rozsáhlé akce a přípravu sborníku je třeba poděkovat řešitelskému a organizačnímu týmu, zejména Mgr. Jakubovi Hablovičovi, Ph.D., který se spolu s Mgr. et Mgr. Karolínou Hanzlovou, Mgr. Bc. Denisou Kotroušovou, JUDr. Janem Mífkem a Mgr. Vojtěchem Vrbou skvěle zhostil také řízení jednotlivých konferenčních sekcí. V neposlední řadě pak děkujeme také

členům organizačního týmu z řad studentů a zejména pak recenzentům této publikace za její posouzení.

Konference samotná i vydání tohoto sborníku pak bylo financováno v rámci interního grantového projektu Západočeské univerzity v Plzni SVK1-2023-007 „Naděje právní vědy – Právní věda v praxi 2023“.

Pevně věřím, že tento sborník si i přes své velmi široké tematické rozpětí najde spokojené čtenáře nejen z řad právnické akademické obce, ale i z řad všech těch, kteří se zabývají právem v praxi.

za organizační tým
doc. JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.

Obsah

<i>Marek Adamkovič</i> Aktuálny stav kriminalizácie dezinformácií v Slovenskej republike	1
<i>Jan Adamov</i> Sankční politika České republiky v multilaterálním kontextu	7
<i>Filip Baláži</i> Princípy zdaňovania vs. aktuálne trendy v boji proti daňovým únikom	15
<i>Lýdia Baluchová</i> Medzinárodnoprávna subjektivita jednotlivca v oblasti ochrany ľudských práv s jej presahom do azylu a utečenectva	25
<i>Tibor Bartoš, Martin Orviský</i> Karuselové podvody	36
<i>Lilla Andrea Barzo</i> Thoughts on the private law interpretation of the doctor's duty to tell the truth ...	48
<i>Alexandra Bejvančická</i> Předběžné šetření některých trestných činů proti 6. příkázání: postavení obviněného a jeho advokáta	55
<i>Veronika Bernardinová</i> Aplikace korektivu dobrých mravů v rozhodovací praxi Ústavního a Nejvyššího soudu	63
<i>Matej Biroš</i> Materiálny pohľad na vývoj výšky škody ako kvalifikačného znaku následku trestného činu	71
<i>Petr Bydžovský</i> Právní úprava alternativních fondů z hlediska prevence kriminality	84

<i>Patrik Mária Čerňanský</i> Rozhodnutie prezidenta o nevymenovaní osoby za člena vlády Slovenskej republiky – Oprávnenie alebo svojvôľa?	90
<i>Radka Čihulková</i> Rekognice osob simultánní, sekvenční, wildcard či eliminační – kterou preferovat?	99
<i>Milan Dočkal</i> Vybrané aspekty nabytí vlastnického práva k pohľadávce	110
<i>Miroslava Dolíhalová, Jakub Dzimko</i> K zmluvnej úprave majetkových vzťahov medzi manželmi v podmienkach Slovenskej republiky	118
<i>Milan Ďurica</i> O rozvoji inštitútu odporovateľnosti v judikatúre najvyšších súdnych autorít	131
<i>David Dvořák</i> Disciplinární řízení v osnově zákona o tiskové komoře z roku 1930	140
<i>Attila Fodor</i> Polygraf v trestnom konaní v kontexte zásady nemo tenetur	147
<i>Laura Gazdagová</i> Medzinárodnoprávne mechanizmy ochrany environmentálnych ľudských práv hmotnoprávneho charakteru	157
<i>Karolína Godál</i> Nařízení o obecném režimu podmíněnosti ve světle rozhodnutí Soudního dvora EU o žalobách Maďarska a Polska a jeho budoucnost mezi nástroji na ochranu právního státu	170
<i>Karolina Gwiżdż</i> Recent changes in the taxation of residential real estate acquisitions in the context of the Polish tax on civil law transactions	182

<i>Milan Hlušák</i> Domnienky a fikcie v súkromnom práve	189
<i>Dominik Hoda</i> Odpovědnost člena statutárního orgánu obchodní korporace za způsobení úpadku ve světle § 66 zákona o obchodních korporacích ...	198
<i>Júlia Hoffmanová</i> Vybrané riziká a príležitosti daňovej (ne)regulácie v digitálnej ekonomike ...	207
<i>Roland Hochmann</i> Ekonomická kriminalita a priestor pre využívanie alternatívnych trestov pri jej trestaní	215
<i>Diana Horňáková</i> Právna regulácia obmedzovania politických práv v núdzových situáciách – rámcová analýza	222
<i>Žaneta Hošková</i> Žádost o výkon práce na dálku dle novely zákoníku práce	236
<i>Kateřina Hrabánková</i> Ochrana veritelov v čase krízy obchodnej spoločnosti	246
<i>Miroslav Chupáč</i> Otázka (ne)přiznání náhrady nákladů za zastoupení advokátem v soudním řízení o zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví	258
<i>Viktória Jánošová</i> Legal framework for the temporary protection of refugees	267
<i>Simona Karafová</i> (Ne)autorita ústavného textu optikou ústavných zmien	278
<i>Maximilián Kiko</i> Povinná miera opatrnosti poškodeného pri podvodných konaniach z pohľadu trestného práva hmotného	288

<i>Renáta Kišoňová</i>	
Od obdivu k znechuteniu	298
<i>Adam Kobyljanský</i>	
Kauza Tempel ve světle aktuální judikatury Ústavního soudu	303
<i>Roman Kočí</i>	
Neslučitelnost funkcí zastupitele obce pohledem garance základních lidských práv	311
<i>Marie Kohoutová</i>	
Úloha mezinárodních dohod při ochraně práva znát svůj původ	322
<i>Vladimír Kolář</i>	
Procesní důsledky porušení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele poskytovatelem úvěru	330
<i>Vladimír Kreiža</i>	
Odpovědnost za pomocníka-zaměstnance: Jak udělat z hororu příběh s dobrým koncem	342
<i>Petr Kulawiak</i>	
Nemajetková újma při pracovním úrazu	352
<i>Viliam Kutenič</i>	
Dodržiavanie zákonnosti v prípravnom konaní	358
<i>Elena Lazoriková</i>	
Špecifikácia daňových trestných činov v podmienkach Slovenskej republiky ...	366
<i>Zuzana Macková</i>	
Otázky nad aplikáciou Nariadenia (EÚ) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia pri poskytovaní štátnych sociálnych dávok (prídavku na dieťa)	377
<i>Martin Mach</i>	
The Right to be forgotten... but is it really a right?	390

<i>Ondřej Mach</i>	
Změna pohlaví v kontextu pracovního práva	397
<i>Martina Makaturová</i>	
Vývoj pôsobnosti Európskej únie v oblasti trestného práva	409
<i>Jan Mířek</i>	
Specializace trestních úseků soudních oddělení na sexuální trestné činy a na mezinárodní justiční spolupráci	419
<i>Miroslav Mimra</i>	
Nová právní úprava práce na dálku v zákoníku práce	431
<i>Pavčina Minaříková</i>	
Přijatá opatření ve vybraných státech Evropské Unie v době protiruských sankcí v oblasti veřejných zakázek a jejich vzájemné srovnání	443
<i>Michal Novák</i>	
Vybrané nedostatky zákona na ochranu republiky a jeho nadužívání v kontexte urážky prezidenta republiky	452
<i>Mária Nováková, Pavol Rak, Katarína Kezman</i>	
Pracovné podmienky odsúdených	458
<i>Jan Novotný</i>	
Limity mediálních projevů soudců plynoucí z požadavku nestrannosti	466
<i>Jiří Novotný</i>	
Aktuální stav dokončení hospodářské a měnové unie	477
<i>Kateřina Obadalová</i>	
Zaměstnanci nebo OSVČ? První rozhodnutí evropských soudů	489
<i>Júlia Ondrová, Michal Úradník</i>	
Ústavná sťažnosť fyzických alebo právnických osôb v intenciách lehôt	499

<i>Paulina Paľach</i>	
The latest jurisprudence line of the Polish Supreme Court in the context of doubts regarding the interpretation of Art. 17 ¹⁸ sec. 1 of the Act on Housing Cooperatives	506
<i>Petra Paluchová</i>	
Ochrana zvierat ako súčasť verejného záujmu z pohľadu Európskeho súdu pre ľudské práva	514
<i>Lucia Petříková</i>	
Náhradné materstvo z pohľadu aplikačnej praxe pracovného práva	524
<i>Vladimír Petrila</i>	
Zneužitie práva a daňový podvod v kontexte judikatúry Súdneho dvora Európskej únie	531
<i>Dominika Písařčíková</i>	
Postihovanie plagiatstva normami správneho práva	543
<i>Juraj Plaza</i>	
Eliminácia pracovných úrazov pomocou umelej inteligencie	550
<i>Martin Plch</i>	
Přivlastnění a nález jako originární způsob nabytí vlastnického práva v občanském zákoníku	560
<i>Viliam Poništ</i>	
Vliv rozsudku Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-422/19 a C-423/19 „Hessischer Rundfunk“ na vývoj menového práva	571
<i>Natália Priateľová</i>	
Zvýhodnenia ESOP programov a ich uplatnenie v praxi	584
<i>Marek Prudovič</i>	
lus commune – jeho pramene a charakteristika	596

<i>Nguyen Thi Quynh</i> Criticisms of Conventions on international carriage of goods by sea and the question of uniformity	606
<i>Martin Skaloš</i> Právo užívania pôdy v právnej úprave socialistického Československa	615
<i>Raheleh Soltanibahreman</i> Copyright regulations for AI-generated works in the EU	625
<i>Somayyeh Soltanibahreman</i> Legal History and Theory of Law: Unraveling the Foundations of Jurisprudence	632
<i>Marek Strzala</i> Religious freedom and the implementation of electoral programmes after the 2023 parliamentary elections in Poland	639
<i>Luca Szentgyörgyi</i> Property regime of couples in civil partnership in Hungarian law	653
<i>Michaela Szittyaiová</i> Keď sa proces sporí s hmotou (v prípadovej štúdií)	660
<i>Katarína Zajác Ševcová</i> Nadobúdanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka, publicita údajov katastra a možné zodpovednostné nároky	666
<i>Lucia Šimová</i> Inštitút zapretia otcovstva so zreteľom na návrh dieťaťa	676
<i>Renata Špatenková</i> Nová realita dohod o prácich konaných mimo pracovný poměr. Omezení flexibility pod lupou transpoziční novely zákoníku práce	684
<i>Lukáš Toman</i> Povaha regresního nároku daňového ručitele	696

<i>Frederika Vešelényiová</i>	
Vývoj právnej úpravy poručníctva a zverenia dieťa do náhradnej starostlivosti na Slovensku v prvej polovici 20. storočia	702
<i>Pavel Vetešník</i>	
Role Ústavního soudu České republiky související s pandemií vyvolanou koronavirem COVID-19	714
<i>Michaela Vilhanová, Barbora Klůčiková</i>	
Obchodovanie s deťmi	729
<i>Bronislava Vinerová</i>	
Sloboda prejavu verzus právo na ochranu výsledkov tvorivej duševnej činnosti a možnosti jeho trestnoprávnej ochrany	739
<i>Gabriela Vlková</i>	
Agresivní daňové plánování a zneužití práva v judikatuře Nejvyššího správního soudu	753
<i>Vladislav Vnenk</i>	
Náležitosti odůvodnění příkazu k domovní prohlídce v judikatuře Ústavního soudu ČR	759
<i>Izabela Wasik</i>	
Education in the folk schools in the activities of the National Diet of Galicia	765
<i>Veronika Zoričáková</i>	
Aplikačný rozsah generálnej klauzuly bezdôvodného obohatenia v slovenskom a českom práve	778
<i>Marek Żukal</i>	
„Právo veta“ stálých členů Rady bezpečnosti OSN a limity jeho výkonu	787

Dodržiavanie zákonnosti v prípravnom konaní

JUDr. Mgr. VILIAM KUTENIČ, LL.M.

Advokát v Žiari nad Hronom, Slovenská republika

DOI: <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2023.358-365>

Kľúčové slová:

trestné právo, prípravné konanie, zásada zákonnosti, prokurátor, OČTK

Úvod

Dodržiavanie zákonnosti v štádiu trestného konania označovaného ako prípravné konanie je základným, veľmi dôležitým atribútom moderného trestného práva, ktorý sa prejavuje rôznymi formami. Orgány činné v trestnom konaní majú rozsiahle právomoci pri vyšetrovaní trestných činov. Čím viac právomocí orgán činný v trestnom konaní má, tým je však dôležitejšie, aby bola pri výkone tejto právomoci dôsledne uplatňovaná zákonnosť, a to nielen formálne, ale aj materiálne a skutočne v praxi.

Cieľom autora tohto článku je rozanalyzovať a zhodnotiť dôležitosť dodržiavania zákonnosti v prípravnom konaní, od nastavenia právneho rámca prípravného konania z pohľadu platných právnych predpisov, cez ich praktické uplatňovanie a s tým súvisiace aplikačné problémy, ktoré vznikajú v praxi.

Prípravné konanie

Význam prípravného konania spočíva vo vykonaní úkonov smerujúcich k zabezpečeniu dôkazov potrebných na úspešné prejednanie vecí pred súdom.¹

---

¹ KLÁTIK, J. *Zrýchlenie a zhospodárnenie trestného konania*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 2010, s. 176.

Dodržiavanie zákonnosti v štádiu trestného konania označovaného ako prípravné konanie je základným, veľmi dôležitým atribútom moderného trestného práva, ktorý sa prejavuje rôznymi formami. Zákonnosťou sa pritom v širšom zmysle rozumie stanovenie a dodržiavanie presných pravidiel, ktoré upravujú práva a povinnosti jednotlivých účastníkov prípravného konania. Zákonnosťou v užšom zmysle je zásada, že orgány činné v trestnom konaní musia v prípravnom konaní dodržiavať zákon. Dodržiavanie zákonnosti zo strany orgánu činného v trestnom konaní je pritom dôležité a nevyhnutné pri každom jednom kroku, bez ohľadu na stav, spôsob, zameranie, či výsledok prípravného konania. Súčasná právna úprava považuje za orgány činné v trestnom konaní policajtov a prokurátorov (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku). Základná funkcia týchto orgánov v trestnom konaní spočíva v odhalovaní a vyšetrowaní TČ, zisťovaní páchatelov v predsúdnej (prípravnej) časti TK.² Ako všetky orgány verejnej moci, aj orgány činné v trestnom konaní môžu konať len na základe zákona, v jeho medziach, v rozsahu a spôsobom stanoveným zákonom. Osobitnú úlohu v tejto oblasti má pritom prokuratúra, ako osobitný orgán dohľadu and dodržiavaním zákonnosti. Ústava vo svojom znení zdôrazňuje hlavnú funkciu prokuratúry, ktorou je ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických, právnických osôb a štátu.³

Zásada zákonnosti predstavuje zákonnú koncentráciu čl. 17 ods. 2 Ústavy SR, ktorý ju zaraďuje medzi základné práva a slobody, pričom vylučuje bezdôvodné stíhanie občanov a garantuje, že práva odôvodnene stíhaných občanov budú obmedzené len v zákonom prípustnej miere. Taktiež ide o vyjadrenie samotnej zásady primeranosti a zdržanlivosti vo vzťahu k osobe voči, ktorej je vedené TS.

Orgány činné v trestnom konaní majú rozsiahle právomoci pri vyšetrowaní trestných činov. Takáto rozsiahla právomoc je nevyhnutná na to, aby bolo možné trestné činy vyšetriť čo najrýchlejšie a najefektívnejšie, nájsť páchatela trestného činu a postaviť ho pred súd, a tým udržať dôveru širokého obyvateľstva v ochrannú funkciu trestného práva a zároveň naplniť jeho represívnu funkciu.

Čím viac právomocí organ činný v trestnom konaní má, tým je však dôležitejšie, aby bola pri výkone tejto právomoci dôsledne uplatňovaná zákonnosť, a to nielen formálne, ale aj materiálne a skutočne v praxi. V modernej demokratickej spoločnosti v 21. storočí je nevyhnutné, aby štát postupoval presne podľa vopred stanovených pravidiel a každému občanovi, vrátane občana, ktorý je

---

² IVOR, J., POLÁK, P., ZÁHORA, J. *Trestné právo procesné I*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 166.

³ Pozri čl. 149 Ústavy SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

podozrivý zo spáchania trestného činu, boli priznané a presne dodržané všetky jeho práva. Na jednej strane je potrebné stanoviť pravidlá dostatočne jasne a presne, aby bola zaručená právna istota. Na druhej strane je v každom kroku nevyhnutná aj určitá miera individuálneho uváženia, ktorá umožní reagovať na rôznorodosť a nepredvídateľnosť ľudského konania. Ohraničenie konania orgánov činných v trestnom konaní ako orgánov verejnej správy je o to dôležitejšie, že v trestnom konaní vystupujú voči jednotlivcovi – páchatelovi – z pozície moci, pričom majú za sebou celú váhu štátneho aparátu. Navyše pri jednotlivých krokoch v prípravnom konaní a pri vydávaní jednotlivých čiastkových rozhodnutí je tiež potrebné vziať do úvahy ľudský prvok, keďže aj na strane orgánov činných v trestnom konaní v konečnom dôsledku vystupujú len ľudia a ich individuálne uváženie.

Postavenie prokurátora v rámci jednotlivých štádií trestného konania prechádza viacerými premenami. Na jednej strane podstata jeho činnosti spočíva v ochrane priebehu trestného konania, dozoru a zabezpečenia zákonnosti postupu trestného konania, ochrane práv osôb, ktorých sa toto konanie týka. V priebehu tohto konania disponuje právami (aj povinnosťami) prostredníctvom, ktorých usmerňuje priebeh celého trestného konania, vykonáva dozor nad činnosťou vyšetrovateľov a policajných orgánov, rieši skutkové a právne problémy spojené s vyšetrovaním a skrátením vyšetrovaním.⁴ Podrobnejšiu úpravu oprávnení prokurátora týkajúcu sa trestného stíhania a dozoru možno nájsť v trestnom poriadku, ktorý upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní (vrátane súdov), aby všetky trestné činy boli poriadne zistené a aby páchatelom bol v súlade so zákonom uložený primeraný trest.⁵

Cieľom celého trestného konania by pritom malo byť rýchle a efektívne konanie, ktoré ochraňuje spoločnosť. Pri ňom je potrebné zabezpečiť, aby právo nebolo nijako ohýbané. Kým orgány činné v trestnom konaní majú prirodzený cieľ eliminovať kroky, ktoré sa im môžu javiť ako zdržiavacie, či obštrukčné a usvedčiť páchatela, domnelý páchatel a jeho obhajca musí mať legitímnu možnosť uplatniť si všetky svoje práva. Efektivita trestného konania sama o sebe nesmie byť postavená na piedestál na úkor osôb obvinených zo spáchania trestného činu. Priebeh prípravného konania má pritom svoju nezastupiteľnú úlohu, keďže niektoré kroky už neskôr nemusi byť možné zopakovať,

---

⁴ BYSTRÍK, Š. *Niekoľko poznámok k postaveniu orgánov činných v trestnom konaní po rekodifikácii slovenského trestného práva*. Časopis pro právní vědu a praxi, roč. 19, 2011, č. 1., s. 81.

⁵ Pozri § 1 z. č. 301/2005 Z.z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov.

a tiež môže zaviesť vyšetrovanie a spôsobiť dôsledky, ktoré už neskôr nebude možné odstrániť. Tým sa zvyšuje riziko, že buď nedôjde k potrestaniu osôb, ktoré by potrestané byť mali, alebo naopak, sa potrestajú osoby, ktoré páchatelmi neboli. Už len jeden nespravodlivo odsúdený je príliš veľa, a je potrebné sa tomu vyvarovať.

Zásada zákonnosti

Postup orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní v medziach zákona a získavanie dôkazov tak na obranu páchatela trestnej činnosti ako aj na preukázanie jeho viny, sú zárukou spravodlivého trestného konania a zároveň aj posilňujú dôveru verejnosti v spravodlivý proces.

Je nutné uviesť, že kvalita vykonaného dokazovania v prípravnom konaní priamo determinuje dokazovací proces v konaní pred súdom, kde sa realizuje najmä na hlavnom pojednávaní. Inými slovami, ak je dokazovanie vykonané v požadovanej kvalite, uľahčuje to rozhodovanie na súde. Tu však nastáva otázka, či je za daných okolností súd miestom, kde sa vykonáva ťažisková časť dokazovania. Rovnako nezanedbateľnou je otázka, či je takýto dokazovací proces, ktorý tak následne trvá dlhší čas v súlade s čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.⁶

Kvalita vykonaných dôkazov v prípravnom konaní môže mať vážne a možno nepredvídateľné dôsledky. Podstatné vady v priebehu dokazovania vždy povedú v dôsledku zásady zákonnosti (zakotvenej v § 2 ods. 1 TP) k tomu, že dôkaz bude na základe tejto vady absolútne neúčinný a nepoužiteľný v trestnom konaní. V tejto súvislosti so zásadou zákonnosti nevyhnutne súvisí zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá je normatívne zakotvená v § 2 ods. 12 TP podľa, ktorej „OČTK a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom ...“ a v nadväznosti na § 119 ods. 2 TP. Uvedená zásada explicitne zakotvuje aplikáciu tzv. *doktríny plodov otráveného stromu* (tiež známa ako „*fruit of the poisonous tree doctrine*“).⁷ Doktrína plodov otráveného stromu sa odvoláva na princíp, ktorý sa zaoberá nezákonným získaním dôkazov a jeho vplyvu na ďalšie používanie týchto

---

⁶ MARR, Samuel. *Prípravné konanie v kontexte problémov aplikačnej praxe* [online]. 01.06.2022 [cit. 16.11.2023]. Dostupné z: <https://www.aspi.sk/products/lawText/7/312116/1/2?vtextu=Pr%C3%ADpravno%C3%A9%20konanie%20v%20kontexte#lema0>.

⁷ Rozsudok Najvyššieho súdu SR z dňa 20. 6. 2006, sp. zn. 4 Tz 9/2006.

dôkazov v súdnom konaní. Táto doktrína stanovuje, že ak sú pôvodné dôkazy nezákonné alebo neoprávnené, potom aj ďalšie dôkazy odvodzujúce sa od týchto pôvodných nezákonných dôkazov sú neprípustné a považujú sa za „otrávené“ alebo kontaminované.

(Ne)Zákonnosť postupov OČTK v prípravnom konaní

Dohľad prokurátora

Oprávnenie prokurátora vykonávať dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní ako súčasť oprávnení prokuratúry vyplýva z čl. 149 ústavy,⁸ § 4 ods. 1 písm. a) Zákona o prokuratúre⁹ a z § 230 ods. 1 Trestného poriadku.¹⁰ Medzi jeho hlavné nástroje ktoré môže v prípravnom konaní uplatňovať patria hlavne dávanie záväzných pokynov podľa § 197 Trestného poriadku a určovanie lehôt, vyžiadať si od vyšetrovateľov spisy, správy o stave konania ďalej, zúčastňovať sa na vykonávaní úkonov policajta, zrušiť nezákonné rozhodnutia policajta, vrátiť vec policajtovi na doplnenie vyšetrovania a v neposlednom rade aj odňať vec policajtovi. Jeho úloha nie je len stíhať, ale aj chrániť práva obvineného a zabezpečiť, aby súdny proces bol spravodlivý a zákonný.

Zo Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry v roku 2021 zo dňa 30.01.2023¹¹ vyplýva, že najúčinnjšími oprávneniami previerkovej činnosti prokurátorov sú previerky vyšetrovacích spisov a na tieto nadväzujúce záväzné pokyny prokurátorov vydávané za účelom usmernenia postupu policajtov v priebehu vyšetrovania. V roku 2021 prokurátori vykonali celkom 73.952 takýchto previerok vyšetrovacích spisov, týkajúcich sa najmä zákonnosti a plynulosti priebehu prípravného konania. Na vykonané previerky

---

⁸ Čl. 149 Ústavy SR: „Prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.“

⁹ § 4 ods. 1 písm. a) Zákona o prokuratúre: „Pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori ... dozorom nad zachovávaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania v rozsahu podľa osobitného zákona a v prípravnom konaní.“

¹⁰ § 230 ods. 1 TP: „Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor.“

¹¹ GP SR. *Správa GP SR o činnosti prokuratúry v roku 2021* [online]. 30.01.2023 [cit. 14.11.2023]. Dostupné z: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratuty-v-roku-2021-a-poznatkoch-prokuratuty-o-stave-za-konnosti-v-slovenskej-republike/>.

vyšetrovacích spisov často nadväzujú záväzné pokyny prokurátora, ktorých bolo v roku 2021 celkovo 19.705.

Aj na základe takejto previerkovej činnosti a iných úkonov prokurátorov boli zistené nedostatky v procesnom postupe policajtov. Tieto nedostatky sa týkali hlavne porušenia procesných práv obvinených, obhajcov alebo poškodených, nedostatočné splnenie záväzných pokynov prokurátora, nedostatočné objasnenie skutkových okolností vecí, nedostatky pri záverečnom preštudovaní spisového materiálu po ukončení vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania, či z dôvodu zistenia iných procesných pochybení policajtov. Počas roku 2021 prokurátori postupom podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušili ako nezákonné alebo neopodstatnené celkovo 2.416 rozhodnutí policajta.¹²

Aj napriek veľkému nápadu vecí si prokurátori v sledovanom období udržali vysokú mieru aktivity pri výkone dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní.

Policajt

Začatie trestného stíhania je kľúčovým momentom trestného procesu, pretože od tohto momentu môžu OČTK vykonávať úkony podľa Trestného poriadku. V rámci trestného konania je konkrétnym príslušníkom Policajného zboru zverený výkon vyšetrovania a výkon skráteného vyšetrovania.¹³ OČTK využívajú v rámci trestného konania rôzne metódy, procesné úkony a trestnoprávne prostriedky na zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností.¹⁴

Slovenská advokátska komora uskutočnila v roku 2023 prieskum medzi advokátmi týkajúci sa zákonnosti postupov OČTK v trestnom konaní. Prieskum sa uskutočnil v snahe zozbierať praktické skúsenosti obhajcov v kontexte pretrvávajúceho znepokojenia odbornej verejnosti o nezákonných postupoch OČTK. Prieskumu sa zúčastnilo 110 advokátov.

Výsledky prieskumu ukázali, že medzi najčastejšie a najzávažnejšie porušenia prípravného konania z pohľadu činnosti OČTK patria praktiky spojené

---

¹² GP SR. *Správa GP SR o činnosti prokuratúry v roku 2021* [online]. 30.01.2023 [cit. 14.11.2023]. Dostupné z: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratury-v-roku-2021-a-poznatkoch-prokuratury-o-stave-zakonnosti-v-slovenskej-republike/>.

¹³ § 2 ods. 1 písm. d) Zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore.

¹⁴ KLÁTIK, J. *Znalecké dokazovanie v prípravnom konaní*. In: *Prípravné konanie – možnosti a perspektívy*. Praha: Leges, 2016, s. 262.

s nezákonným donútením (50% odpovedí advokátov hovorilo o častej existencii, 37,1 % odpovedí hovorilo o občasných prípadoch a podľa 11,4 % odpovedí ide o modus operandi).¹⁵

Prieskum ďalej skúmal skúsenosti advokátov s vybranými konkrétnymi formami nezákonného donútenia. Podľa prieskumu sa advokáti v praxi stále stretávajú s praktikou, kedy je nepodanie návrhu na vzatie do väzby podmienené alebo stimulované priznaním obvineného. Viac ako polovica opýtaných uviedla, že OČTK prisľúbili ich klientovi určité výhody, príp. vylúčenie jeho veci na samostatné konanie, ak poskytne výpoveď, ktorá bude usvedčujúcim dôkazom proti spoluobvinenej osobe. Medzi ďalšie nezákonné praktiky príslušníkov OČTK môžeme zaradiť to, že najčastejšie operatívni príslušníci polície navštevovali obvinených vo väzbe bez upovedomenia obhajcu. Až 60 % respondentov daného prieskumu potvrdilo, že sa stretli so situáciou, kedy bola zo strany súdu pred hlavným pojednávaním iniciovaná neformálna negociácia ohľadom druhu a výmery trest pod podmienkou uznania viny v celom rozsahu.

Záver

Rešpektovanie jednotlivých zásad trestného konania, najmä zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní, je kľúčové pre spravodlivý súdny proces. Tieto zásady by mali zabezpečovať, že obvinení majú právo na spravodlivý proces a orgánov činných v trestnom konaní by mali postupovať na základe zákona a v jeho medziach. No nie vždy je tomu tak. Preto zákonodarca poskytuje samotným obvineným a ich obhajcom určité oprávnenia, cez ktoré sa môžu domáhať nápravy v prípade porušenia zákonnosti, ale sú tu aj významné oprávnenia na strane prokurátora vo vzťahu k policajtom / vyšetrovateľom, čo sa dohľadu nad ich činnosťou týka. Je nutné objasňovať trestnú činnosť, ale musí sa tak diať v medziach zákona. To je kľúčové nielen pre ochranu práv obvinených, ale aj pre dôveryhodnosť spoločnosti v spravodlivý súdny systém.

---

¹⁵ Slovenská advokátska komora. *Výsledky prieskumu zákonnosť postupov OČTK* [online]. 04.09.2023 [cit. 19.11.2023]. Dostupné z: https://info.sak.sk/wp-content/uploads/2023/11/Vysledky-prieskumu_nezakonne-donutenie_OCTK_2023_porovnanie.pdf.

***

Resumé

Compliance with Legality in Pre-trial Proceedings

Compliance with legality at the stage of criminal proceedings referred to as pre-trial proceedings is a fundamental, very important attribute of modern criminal law, which manifests itself in various forms. Authorities involved in criminal proceedings have extensive powers in the investigation of criminal offenses. However, the more powers an authority involved in criminal proceedings has, the more important it is that legality is consistently applied in the exercise of that power, not only formally, but also materially and actually in practice.